

Gemeenteraad (Het Debat en Het Besluit) GHG

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2023-0137500

Vergadering van 23 november 2023
Gemeente Hardinxveld-Giessendam - Griffie

Auteur: Anneke Bode-Huizer
am.bode@hardinxveld-giessendam.nl

Instellen gemeenschappelijke raadsadviescommissie Sociaal Domein vanuit GR Sociaal

Voorgesteld besluit

1. Op grond van artikel 24a van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal opdracht te geven om een gemeenschappelijke raadscommissie in te stellen
2. Dit raadsbesluit ter kennis te brengen van de andere deelnemende gemeenten alsmede aan het Algemeen- en Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal.

Inhoud

Inleiding

In 2017 verscheen de Handreiking van de denktank Grip op verbonden partijen (bijlage 1) waarin aanbevelingen stonden om gemeenteraden, colleges en verbonden partijen beter op elkaar te laten inspelen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheden. In Hardinxveld-Giessendam stelde de raad de Nota Grip op verbonden partijen in 2019 vast (bijlage 2) waarmee ook de aanbevelingen onderschreven werden.

Door de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen is één van de aanbevelingen nu in de wet vastgelegd: de mogelijkheid tot het instellen van een regionale/gemeenschappelijke raadadviescommissie. Bij de vaststelling van de regeling GR Sociaal heeft een aantal gemeenten de wens geuit om zo'n gemeenschappelijke raadsadviescommissie in te stellen. Er is echter geen helder eenduidig besluit genomen.

Dit raadsvoorstel, dat regionaal is opgesteld en inmiddels via de Werkgroep Sociaal Domein en het presidium is gegaan, wil in deze leemte voorzien. Door alle raden eenzelfde besluit te laten nemen, dient het Algemeen bestuur van de GR een huishoudelijk reglement/verordening op te stellen om te voorzien in een dergelijke gemeenschappelijke raadsadviescommissie.

De gemeenten zijn daarna vrij of ze tot een afvaardiging besluiten.

Beoogd effect

Instellen van een regionale gemeenschappelijke raadsadviescommissie bij de GR Sociaal.

Argumenten

1.1 Vanuit meerdere gemeenteraden kwam de wens om een gemeenschappelijke (regionale) adviescommissie in te stellen

Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. De aanpassingen zijn gericht op het versterken van de democratie bij gemeentelijke samenwerkingsverbanden. In de regeling GR Sociaal is de mogelijkheid opgenomen om een gemeenschappelijke raadadviescommissie in te stellen.

Diverse gemeenten hebben met betrekking tot de nieuwe GR Sociaal aangegeven zo'n gemeenschappelijke adviescommissie te willen instellen danwel te laten onderzoeken wat dit inhoudt. Ondermeer de gemeenteraad van Zwijndrecht nam hierover een motie aan (zie bijlage 3). In de Werkgroep Sociaal Domein van onze gemeenteraad bleek de strekking van die motie ondersteund te worden. Via het griffiersoverleg is met de directeur en bestuursadviseur van de GR Sociaal onderzocht hoe dit dan tot stand kan komen.

1.2. Met samenwerking staan de gemeenteraden sterker

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zijn drie mogelijke doelstellingen van een gemeenschappelijke raadsadviescommissie benoemd. De commissie kan:

- a. het Algemeen bestuur van advies voorzien,
- b. de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling voorbereiden of,
- c. de gemeenteraden van advies voorzien.

De doelstelling van de in te stellen gemeenschappelijke raadsadviescommissie bij de GR Sociaal is in eerste instantie gericht op overleg tussen gemeenteraden, bijvoorbeeld over een gezamenlijke zienswijze (zie kanttekening 1)

De commissie kan een voorbereidende rol hebben bij de financiële stukken vanuit de GR Sociaal (begroting, jaarrekening etc) maar ook bij beleidszaken (zie bijlage 2 Handreiking Grip op verbonden partijen 2017f: formele en informele beïnvloedingsmogelijkheden voor raadsleden RI1 t/m RI6 en RF1 t/m RF4).

Hoe meer de raden eensluidend zijn in de zienswijzen (waarbij goede afstemming noodzakelijk is) hoe meer sturing de raad cq de raden aan een verbonden partij (in dit geval de GR Sociaal) kunnen geven. Dit helpt hun portefeuillehouder zeker bij zijn/haar positie om binnen een AB de wensen van een raad cq de raden gehonoreerd te krijgen.

1.3 Dit biedt mogelijkheden t.a.v. informatievoorziening en naleving verantwoording

De Wgr gaat uit van één gemeenschappelijke raadsadviescommissie ingesteld bij één GR. De gemeenschappelijke raadsadviescommissie kan formeel dus maar voor één samenwerkingsverband werken, anders is het geen gemeenschappelijke raadsadviescommissie in de zin van artikel 24a Wgr. Een dergelijke adviescommissie kan in de gaten houden of de gemaakte afspraken over informatievoorziening en verantwoording worden nageleefd en kan voorstellen doen ter verbetering van dit instrumentarium. Daarnaast biedt het mogelijkheden voor het delen van zienswijzen, moties e.d.

Omdat de adviescommissie duidelijk géén politiek component in zich heeft, wordt vaak volstaan met benoeming van één of twee raadsleden per gemeenteraad.

Aanbeveling is ook om één of twee coördinerende griffiers aan te wijzen die samen met ambtelijk verantwoordelijke vanuit de GR een en ander afstemmen en begeleiden. Primaat zou dan bij de griffier(s) dienen te liggen.

Gemeenteraden kunnen zo samen optrekken waar het gaat om kaderstelling en controle..

1.4 Dit kan raadsleden tijdwinst opleveren

Zoals al is aangegeven in 2018 (Nota Grip op verbonden partijen waarvan veel terug te vinden is in de gewijzigde Wgr) kan instelling van een gemeenschappelijke adviescommissie raadsleden veel werk schelen. Nu lezen alle raadsleden alle GR-stukken. Door instellen van een gemeenschappelijke raadsadviescommissie kan dit werk worden verdeeld. Natuurlijk kan een raadslid nog steeds alle stukken lezen, maar er kan ook gebruik gemaakt worden van hetgeen de raadadviescommissie voorbesproken heeft. De commissie kan aangeven waar in ieder geval aandachtspunten liggen voor politieke bespreking binnen de raden.

1.5 Dit biedt de raad mogelijkheden tot vroegtijdige (bij)sturen bij bijv. beleidswijziging

De basis voor de gemeenschappelijke raadsadviescommissie is een overlegplatform. Een ander doel is om zo vroeg mogelijk betrokken te zijn bij politieke besluitvorming om zodoende het besluitvormingsproces van de beleidscyclus te kunnen beïnvloeden. Dit betreft dan vooral ook de beeld- en oordeelsvormende kant van de beraadslagingen. De besluitvormende kant blijft altijd bij de afzonderlijke gemeentebesturen.

Het gezamenlijk vergaderen in de raadsadviescommissie kan er ook aan bijdragen dat de gemeenteraden over dezelfde informatie beschikken om zo ook hun controlerende taak beter te kunnen borgen.

Opgemerkt wordt dat de hierboven beschreven instrumenten om de sturing van en controle door de gemeenteraden te verbeteren nadrukkelijk een meer actieve rol van de raden vragen.

2.1. Het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal pakt verdere uitwerking op nadat alle gemeenten eenzelfde besluit genomen hebben

In de regeling van de GR Sociaal is een gezamenlijke raadsadviescommissie al genoemd (artikel 23 van de regeling GR Sociaal). Er ligt inmiddels een afspraak met het Algemeen bestuur (AB) van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Sociaal dat die het instellen van zo'n commissie oppakt zodra alle raden van de aan de GR deelnemende gemeenten een eensluidend besluit genomen hebben. Een gelijkkluidend voorstel zoals dit ligt deze maanden dan ook voor in alle aan de GR Sociaal deelnemende gemeenten (bijlage 4).

Kanttekeningen

1.1 De gezamenlijke raadsadviescommissie kan zich gaan bemoeien met zaken die bij de individuele raden thuis horen

De gemeenschappelijke raadsadviescommissie is nadrukkelijk niet bedoeld om de rol van de gemeenteraden over te nemen of tot besluitvorming te komen. Besluitvorming en sturing blijven bij de individuele raden liggen. Wel kan de gemeenschappelijke raadsadviescommissie een advies geven aan de raden, maar ook aan het Algemeen bestuur. Verder kan de commissie een voorbereidende rol hebben in de beleidscyclus.

1.2 Wat gebeurt er als niet alle raden een eensluidend besluit nemen

De gemeenschappelijke raadsadviescommissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden worden aangewezen. Een raad kan besluiten geen lid aan te wijzen en dus niet actief te participeren. Op die manier staat een enkele gemeenteraad het komen tot een raadscommissie niet in de weg maar hoeft de raad geen actieve bijdrage te leveren wanneer daar geen behoefte aan is.

Het kiezen van de leden van deze gemeenschappelijke commissie is aan de raden. Ook vanuit onze raad zal DUS bij een positief besluit een lid en een plaatsvervangend lid benoemd worden. Overigens kunnen van deze commissie alleen raadsleden lid zijn. Het lidmaatschap van de gemeenschappelijke adviescommissie eindigt van rechtswege op het moment dat iemand geen lid meer is van de raad uit wiens midden men aangewezen is en/of de gemeenteraad besluit een ander lid aan te dragen. Artikel 22 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing op de gemeenschappelijke raadsadviescommissie (De leden van het gemeentebestuur en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging kunnen niet in rechte worden vervolgd of aangesproken voor dan wel worden verplicht getuigenis af te leggen als bedoeld in artikel 165, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering over hetgeen zij in de vergadering van de raad hebben gezegd of aan de raad schriftelijk hebben overgelegd.)

Hoe gaat dit verder:

Nadat alle raden besloten hebben om een dergelijke gemeenschappelijke raadsadviescommissie in te willen stellen wordt dit besluit neergelegd bij het Algemene bestuur.

Het AB van de GR Sociaal doet een voorstel richting de gemeenteraden omtrent de bevoegdheden, de taken en werkwijze van de gemeenschappelijke raadsadviescommissie. De raden van de deelnemende gemeenten zijn dan in de gelegenheid om hun wensen en bedenkingen hieromtrent ter kennis van het Algemeen bestuur te brengen.

Financiële informatie

De leden van de gemeenschappelijke adviescommissie kunnen een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van de gemeenschappelijke raadsadviescommissie ontvangen. De hoogte van de vergoeding moet in redelijke verhouding staan tot de aan het lidmaatschap van de gemeenschappelijke raadsadviescommissie en wordt bepaald via de rechtspositie raadsleden. De vergoeding komt voor rekening van de eigen gemeente en wordt via de financiële tussenrapportage verantwoord.

Participatie

nvt

Communicatie

nvt

Vervolg

Dit raadsbesluit toezenden aan de deelnemende gemeenteraden van de GR Sociaal alsmede aan AB en DB van die GR.

Openbaar

Ja

Bijlagen

1. Bijlage 1 - Handreiking Grip op verbonden partijen ZHZ definitief 2017
2. Bijlage 2 - Nota Verbonden Partijen HG 2019-2022
3. Bijlage 3 - Motie vreemd Gem.Zwijndrecht over Regionale raadsadviescommissie GR Sociaal
4. Bijlage 4 - Concept regionaal raadsvoorstel instellen gemeenschappelijke raadsadviescommissie GR Sociaal
5. Bijlage 5 - VNG-Handreiking-Wijziging-Wgr 2022
6. Brief Gemeente Sliedrecht inzake Verzoek instellen regionale raadsadviescommissie GR Sociaal Gemeenteraad Sliedrecht
7. Raadsbesluit Gemeente Zwijndrecht inzake Gemeenschappelijke raadsadviescommissie GR Sociaal